

"Çünkü, her bir rükn-ü imanî, kendini ispat eden hüccetleriyle, sair erkân-ı imaniyeyi ispat eder. Her biri her birisine gayet kuvvetli bir hüccet-i âzam olur." Bu cümleleri izah eder misiniz? İman esaslarının her biri diğerine nasıl delil oluyor?

İmanın altı rüknü birbirini ispat ettiği gibi, birbirlerini de iktiza eder. Âdeta bir zincirin halkaları gibi birbirinden ayrı düşünülemezler. Bir binayı oluşturan unsurlar gibidir; bir unsur olmaz ise bütün bina çöker.

İman esasları içinde en önemli ve temel esas Allah'a imandır. Diğer bütün iman rükünleri Allah'a iman rüknü üstüne bina olmuştur. Allah'a imana dair bütün deliller diğer rükünlere de delil teşkil eder. Hatta Üstad'ın ifadesi ile bir delil içinde diğer iman rükünleri zımni olarak bulunur ve görünür.

Mesela; kainattaki adalet ve mizan fiilinde hem Allah'ın varlığı ve birliği, hem **Adl** isminin manası, hem ahiret hayatının gerekliliği, hem kaderin plan ve programı, hem dolaylı olarak peygamber ve kitaplara imanın gerekliliği manaları zımni olarak vardır. Bunlardan bazıları kuvvetli ve sarîh olarak görünür, bazıları dikkat ister, bazıları da muhakemey-i akliye ile anlaşılır vs... Ama hepsi arasında kuvvetli gereklilik bağı vardır.

Kur'an, kitap olarak zaten bütün iman rükünlerini ispat ve izah ediyor. Hz. Peygamber (asm) Kur'an'dan bağımsız değildir. Melekler, kitap ile nebi arasında vasıta... Bütün iman rükünleri, parçalanması mümkün olmayan bir bütün gibidir; birisi birisine hem delil hem de neticedir.

Bu konunun detaylı izahı On Birinci Şua risalesinin [Dokuzuncu Mesele](#)'sinde izah edilmektedir.